

ÅLANDS BANKING

"Jag har aldrig varit
intresserad av pengar
i sig, men de ger dig
en viss frihet."

GUIDE
Vägen till
styrelseuppdraget
SIDAN 20

INNOVATION
Kommersiellt elflyg
på startbanan

INVESTERA I KONST
Vad styr konstvärldens
marknader?

FÖR FRISKARE HAV
Vindkraft blir hem för
undervattensodlingar

LEIF GW PERSSON

Alltid på jakt efter goda affärer

"Jag ger mig inte in i det som jag inte begriper."

Är Ålandsbanken det du letar efter?

På Ålandsbanken står den personliga relationen i centrum. Vi skräddarsyr vårt erbjudande enligt dina unika behov, oavsett om det gäller förmögenhetsförvaltning, bolagsstrukturer eller krediter. Hos oss får du den stora bankens tjänsteutbud med den lilla bankens omtanke och förnuft – alltid med en ambitiös leverans.

Välkommen till en bank som den borde vara!

Stockholm • Göteborg • Malmö

ÅLANDSBANKEN

Magnus
Johansson
Direktör
Ålandsbanken
Sverige

LEDARE

Skiftande utmaningar i oroliga tider

I DIN HAND HÅLLER DU det senaste numret av Ålandsbanking. Som du säkert märkt har tidningen bytt skepnad och ges nu ut i en ny, fräsch kostym. Vi kände att det var dags för förnyelse och hoppas att du liksom vi gillar vår nya look.

Ett av de vanligast återkommande samtalsämnena i början av året handlade om elpriserna. Sällan har så många på så kort tid fått upp ögonen för sin elförbrukning och råden om hur vi själva kunde påverka energiförbrukningen löste av varandra. Vi började släcka lampor i tomma

rum, korta ner på duschar och reglera inomhustemperaturen. En ganska nyttig övning för de flesta eftersom jag gissar att många med mig många gånger tagit elen delvis för given.

Efter sommaren märker jag hur samtalsämnena förflyttat sig till att i allt större utsträckning handla om räntor, inflation och kronans svaghet. Kronkursens kräftgång är väldigt ovälkommen och utgör huvudvärk för både svensk ekonomi och Riksbanken. Många undrar om det är något fel på Sveriges ekonomi. På tio år har vi tappat 35 procent mot euron och nästan 70 procent mot dollarn.

Det är påtagligt att vi lever i oroliga tider och att det finns många problem att lösa. Men precis som kungen sa i sitt tal vid riksmötets öppnande i september har vi tagit oss igenom svårigheter förut tillsammans. Om vi lär av historien har vi goda möjligheter att göra rätt framåt.

Med det önskar jag dig en trevlig stunds läsning!

MAGNUS JOHANSSON

Direktör Ålandsbanken Sverige

”Det är påtagligt att vi lever i oroliga tider och att det finns många problem att lösa. Men precis som kungen sa i sitt tal vid riksmötets öppnande i september har vi tagit oss igenom svårigheter förut tillsammans.”

FAKTA

Ålandsbanken i siffror

8 637 m€

i aktivt förvaltad kapital 2022.

4,4 m€

har Östersjöprojektet stöttat miljöprojekt med sedan 1997.

År 2035

ska Ålandsbanken ha blivit klimatneutral.

Åland Index

har blivit en internationell standard för hur man mäter klimatavtrycket från privatkonsumtion.

REDAKTION

Ålandsbanking utges av Ålandsbankens filial i Sverige, Stureplan 19, 108 81 Stockholm.

Stockholm 08 791 47 20
Göteborg 031 333 45 00
Malmö 040 600 21 00

Chefredaktör Therese Nordenberg
E-post therese.nordenberg@alandsbanken.se
Ansvarig utgivare Magnus Johansson
Redaktionell produktion Birdh
Art direction 25AH
Omslagsfoto Andreas Johansson
Tryck Åtta 45 Tryckeri, Järfälla

www.alandsbanken.se

THERESE NORDENBERG
Chefredaktör

Nummer 2

Höst/vinter 2023

INTERVJU

LEIF GW PERSSON

Vi pratar pengar, bolag och investeringsfilosofi med den rastlöse entreprenörs själen Leif GW Persson.

38 Q&A

”Jag förstod i ung ålder att ett vanligt jobb inte var min grej.”

12

6 | KORTHET

SIGNALER

Världens rikaste land, podd för bolagspitchar, tips när du ska dricka och hur du gör för att bli svårlurad.

9 INNOVATION

SNART ÄR 6G HÄR

I nästa generations mobila kommunikation fortsätter gränserna mellan den fysiska och digitala världen att suddas ut.

10 KRONKURSEN

KRONANS KRÄFTGÅNG

Varför är den svenska kronan så svag? Ålandsbankens chefsstrateg Niklas Wellfelt förklarar faktorerna som styr valutan.

18 ELEKTRIFIERING

ELFLYG DRÖM ELLER VERKLIGHET?

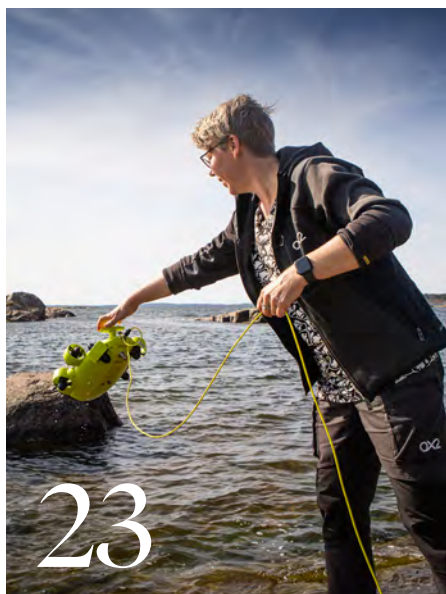
Norden har tätposition i kapplöpningen om elflyg på bred front. Redan 2028 väntas de första kommersiella rutterna öppnas.

COACHEN

SÅ BLIR DU STYRELSEPROFFS

Nyfiken på om ett styrelseuppdrag är rätt för dig? Och hur gör man för att hamna i bolagens blickfång? Två experter tipsar.

20

23

ÖSTERSJÖPROJEKTET

ODLING UNDER YTAN

Vid vindkraftverk i havet utvecklas metoder för att skapa gynnsamma miljöer för alger och musslor.

30 FAMILJ OCH JURIDIK

TA MAKTEN ÖVER DIN FRAMTID

Ny praxis kring fastigheter skapar behov att se över din framtidsfullmakt.

Alltid i Ålandsbanking

32 MARKNADSKRÖNIKA, NIKLAS WELLFELT

36 TIPS OCH NYHETER FRÅN ÅLANDSBANKEN

38 Q&A, MIKAEL SÖDERLINDH, ENTREPRENÖR

Innehållet i denna trycksak utgör allmän information och inte finansiell rådgivning till enskild person. Även om Ålandsbanken har strävat efter att verifiera informationen kan det inte garanteras att denna i alla avseenden är korrekt, fullständig eller rättvisande. Informationen tar inte hänsyn till enskild persons specifika ekonomiska eller skattemässiga situation. Finansiell rådgivning bör sökas från kvalificerad rådgivare innan någon konkret transaktion genomförs eller handling vidtas. Alla prognoser är förenade med osäkerhet och det faktiska utfallet kan bli ett annat än prognosen. Värdet på finansiella instrument kan variera och reduceras och för vissa även bli negativt. Ålandsbanken friskriver sig från ansvar för samtliga skador och förluster, såväl direkta som indirekta, som kan uppstå i anledning av informationen. Informationen är skyddad av upphovsrätt och får inte utan Ålandsbankens tillstånd kopieras, distribueras eller publiceras. Tvister i anledning av informationen ska prövas enligt svensk rätt av svensk domstol exklusivt.

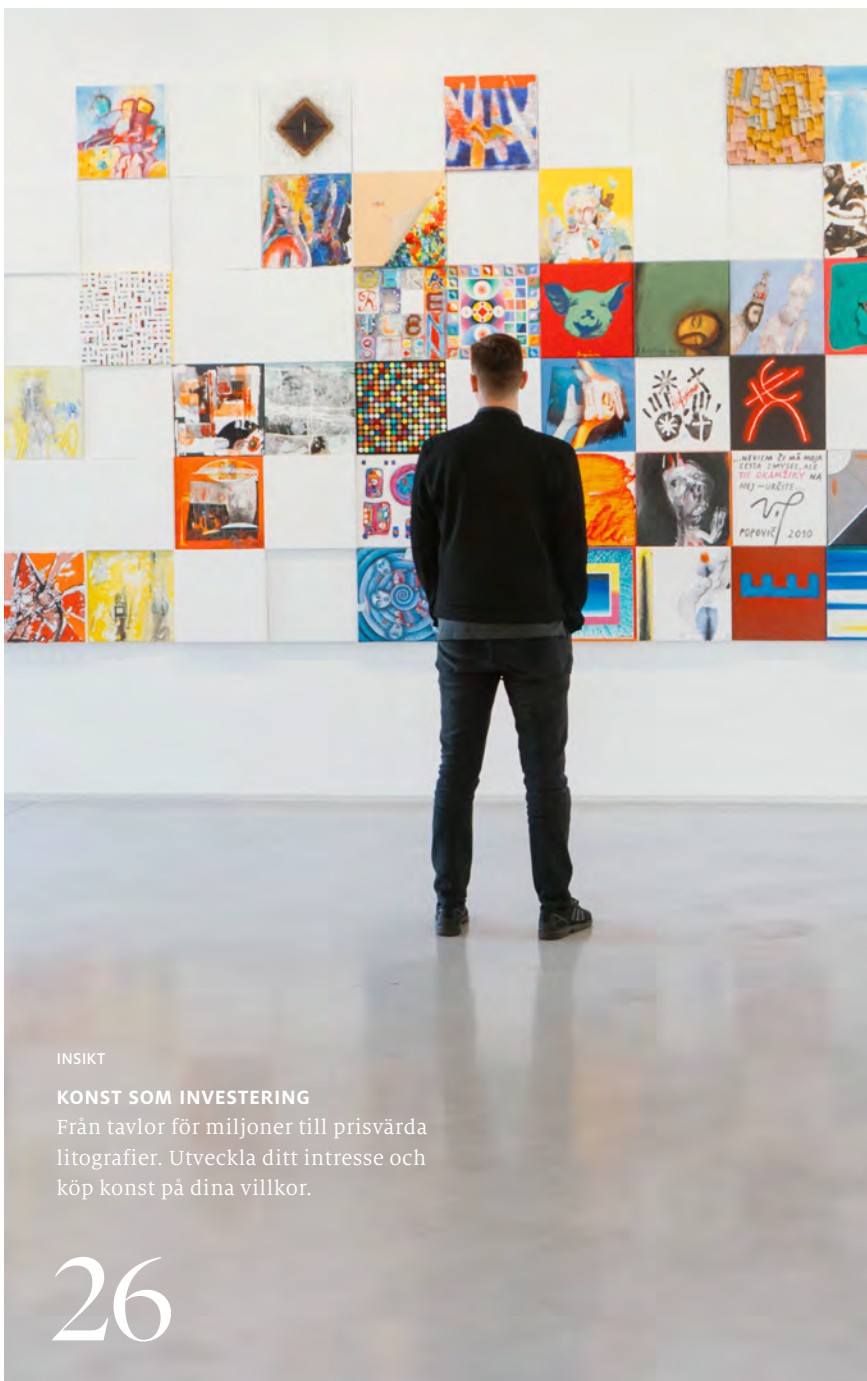

TIPS

UTBLICK

Från japandi-trend och Swiftonomics till Goldbergvariationer och topp tre filmer om finanskrisen.

34

INSIKT

KONST SOM INVESTERING

Från tavlor för miljoner till prisvärda litografier. Utveckla ditt intresse och köp konst på dina villkor.

26

FOTO: UNPLASH/MARTIN PECHY

VITA ÅKRAR FÖR FRISKARE HAV

FÖR ANDRA ÅRET i rad yr vita moln av gips över åkrar på Åland. Gipsspridningen både minskar jordbrukets utsläpp av fosfor till vattendragen och skapar en god jordkvalitet. En effektiv åtgärd för att minska övergödningen av Ålands havsvikar som ofta växer igen med vass och plågas av minskat siktdjup och blågröna alger.

Att sprida gips på Åland är ett pilotprojekt som finansieras av John Nurminens stiftelse. Den finländska stiftelsen driver miljöprojekt i flera länder. Ålandsbanken är sedan 2020 huvudsamarbetspartner till stiftelsen genom Östersjöprojektet.

”Ganska snart förväntar vi oss att alla produkter och tjänster vi använder har lite intelligens inbakad.”

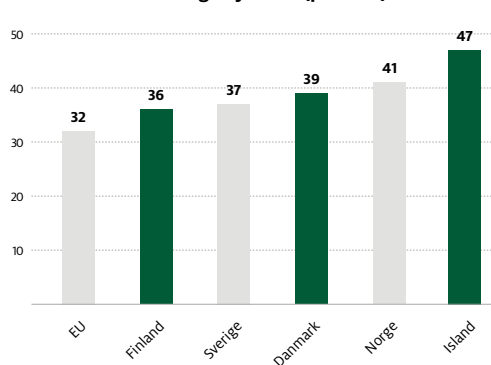
Sam Altman, vd på OpenAI som ligger bakom ChatGPT.

SÅ JÄMSTÄLLDA ÄR STYRELSENA I NORDEN

ANDELEN KVINNOR i bolagens styrelser är större i Norden än i EU som helhet. Siffrorna påverkas av att Island och Norge har lagstiftad kvotering.

Källa: Nordic Statistics Database

Kvinnor i större bolagsstyrelser (procent)

SVÅRLURAD!
ETT INITIATIV AV
SVERIGES BANKER

TRYGGHET

VAR SVÅRLURAD

BEDRÄGERIFÖRSÖKEN ÖKAR och har kommit att bli ett stort samhällsproblem. Metoderna ändras hela tiden. De senaste åren har det blivit vanligare att bedragaren utger sig för att ringa från din bank, polisen, ett företag, en myndighet eller påstår sig vara en närstående. Bedragarna kan manipulera telefonnummer så att det ser ut som att det exempelvis är banken som ringer eller sms:ar.

Ju mer du känner till om hur det kan gå till desto lättare är det att undvika att bli lurad. Sveriges banker driver en gemensam kampanj för att utbilda och informera. Läs mer på svarlurad.se.

”Bedragarna kan manipulera telefonnummer så att det ser ut som att det exempelvis är banken som ringer eller sms:ar.”

Har du blivit utsatt för bedrägeri? Kontakta banken omedelbart. Polisanmäl alltid ett bedrägeriförsök. Ring polisen på 11414.

TRE TIPS

- LÄGG PÅ OM** telefonsamtalet känns obekvämt, stressande eller konstigt.
- LOGGA INTE IN** med säkerhetsdosa eller BankID på någon annans uppmaning. Lämna inte ut lösenord eller koder på någons uppmaning.
- BANKEN RINGER ALDRIG** dig för att be dig logga in eller lämna ut personliga uppgifter.

PODDTIPS

PENGAR I POTTEN NÄR ENTREPRENÖRER PITCHAR IDÉER

LEJONKULAN är en podd från nättidningen Rapidus där skånska startups och tillväxtbolag som söker kapital grillas av affärsängeln Jan Dahlqvist. Under hösten bjuds 15 bolag in till studion och efter årsskiftet väljs några av dem ut till en final. Då får de i en livesändning presentera sina

affärsidéer och tillväxtplaner för affärsänglar och venture capital-bolag med riktiga pengar i potten. Ålandsbanken är huvudsponsor till Lejonkulan. Finns där poddar finns.

UPPFINNINGSRIKA NORDBOR

TOTALT LÄMNAD svenska företag och uppfinnare in 5 036 patentansökningar till Europeiska patentverket (EPO) under 2022. Det är den högsta svenska siffran någonsin och en ökning med 1,8 procent. Nordiska länder hamnar högt upp på listan.

Flest patent per 1 miljon invånare i Europa 2022:

1. Schweiz	1031
2. Sverige	482
3. Danmark	453
4. Nederländerna	387
5. Finland	386

Källa: EPO

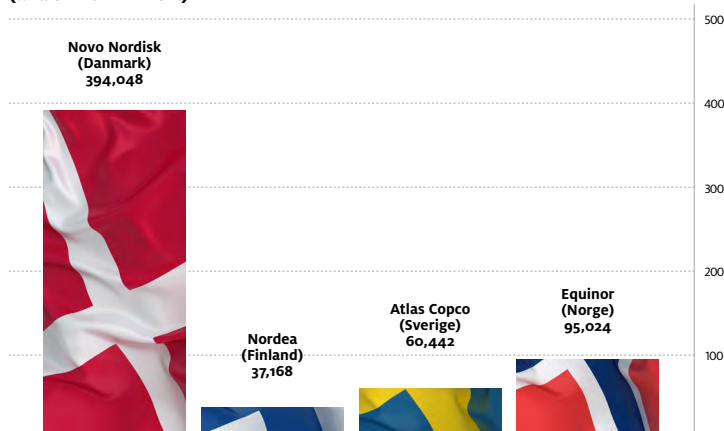
BOLAGSTOPPEN

I SKUGGAN AV BÖRSGIGANTEN

NOVO NORDISKS LÄKEMEDEL inom diabetes och viktminskning har skördat stora framgångar världen över. Den danska läkemedelsjätten tävlar med franska LVMH om att vara Europas högst värderade börsbolag. Våra övriga nordiska storbolag får se sig rejält omkörda. Och kanske är avståndet oväntat stort?

”Den danska läkemedelsjätten tävlar med franska LVMH om att vara Europas högst värderade börsbolag.”

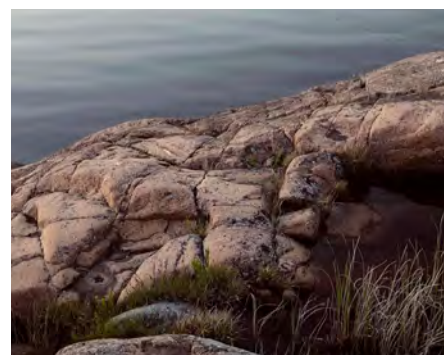
Per 2023-09-29
(alla siffror i MEUR)

92%

av fondförmögenheten i Sverige är i dag placerad i fonder som främjar miljörelaterade eller sociala egenskaper.

Källa: Fondbolagens förening

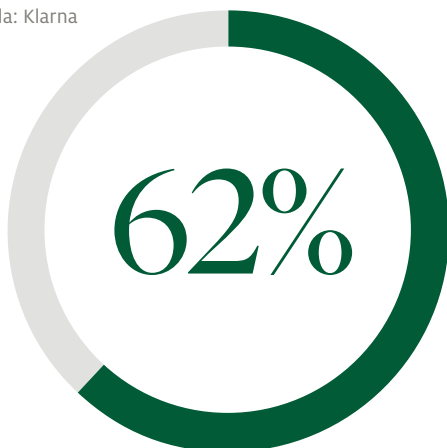
6700

Visste du att Åland består av över 6700 öar som är minst 0,25 hektar? Av dessa är 60 stycken bebodda. Därutöver finns det cirka 20 000 mindre öar och skär.

PRATA PENGAR?

62 PROCENT av svenskarna säger att de känner sig bekväma med att prata pengar. Det är högst bland 15 jämförda länder och 15 procent över genomsnittet. I Norge är siffran 47 procent, medan man i Finland är något mer obekväma och 30 procent tycker att det är ett ok samtalsämne.

Källa: Klarna

”Du kan ta Sverige ur SAS men inte ta SAS ur Sverige”

Flygbolagets vd Anko van der Werff, som säger att det inte finns några planer på att flytta huvudkontoret från Stockholm.

FÖRMÖGENHET

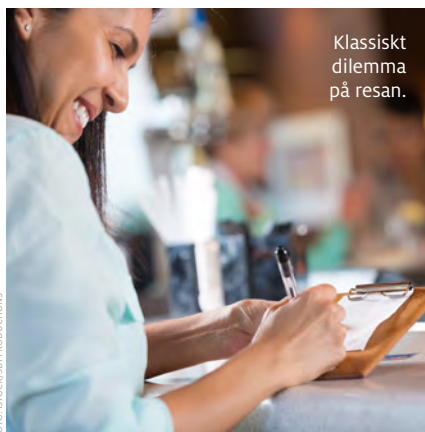

Alplandet har högst genomsnittlig förmögenhet i världen.

FOTO: ISTOCK/JAZHOU

RIKAST I VÄRLDEN

SPEGEL, SPEGEL på väggen där, säg mig vilka som rikast i världen är? Om du råkar ha en allvetande spegel som svarar på tilltal skulle den troligtvis svara schweizarna. För enligt Credit Suisses *Global Wealth Report* från 2022, som tittar på hushållens förmögenhet i världen, är den genomsnittliga förmögenheten i Schweiz hela 685 000 dollar. I Sverige var medelförmögenheten 296 800 dollar per vuxen, vilket placerar oss på 14:e plats, med både Danmark (5:e plats) och Norge (7:e plats) före oss.

Klassiskt dilemma på resan.

HUR MYCKET SKA DU GE I DRICKS?

DET ÄR INTE alltid lätt att veta hur mycket dricks du ska lägga när du är ute och reser. En genomgång av sajten *Hawaiianislands.com* visar att du i en tredjedel av världens länder förväntas betala 10 procent i dricks när du beställer på restaurang. Det finns också länder där du inte ska lämna dricks alls – där det till och med kan ses som en förolämpning om du gör det, som Japan och Sydkorea.

	Restaurang	Taxi
Mexiko	15 %	Ingen dricks
USA	20 %	15 %
Frankrike	10 %	10 %
Tyskland	5–10 %	Ingen dricks
Italien	10 %	Ingen dricks
Norge	10–15 %	Ingen dricks
Thailand	Ingen dricks	Avrunda uppåt
Sydafrika	10 %	10 %
Australien	Ingen dricks	Ingen dricks

Källa: *Hawaiianislands.com*

Glöm 5G, nu siktar vi på 6G

Nästa generations mobila kommunikation bjuder på visioner om både ett liv i digitala världar och ett mer hållbart och människovänligt samhälle.

TEXT BJÖRN RAUNIO

FOTO: ISTOCK/PEOPLEIMAGES

KNAPPT HAR VI VANT OSS vid begreppet 5G innan branschens tunga aktörer nu stakar ut vägen till nästa generations mobila kommunikation, 6G. Ännu vet ingen exakt vad 6G blir och hur det kommer användas, de första 6G-näten väntas bli verklighet någon gång kring 2030. Vad som förutspås är upp till hundra gånger så snabb dataöverföring som 5G.

Tillsammans med framsteg inom sensor-teknik, AI och maskininlärning kommer 6G ha möjlighet att ytterligare sudda ut gränserna mellan det fysiska och digitala. Det talas om en framtid där människor oftare lever och verkar i halv- eller hel-digitala världar. Maskiner och apparater, från kylskåp till bilar, kommer i sin tur att bli bättre på att förstå sin fysiska omgivning och kunna agera utefter den.

MOT METAVERSUM

I praktiken kan detta till exempel innebära helt virtuella möten som känns närmast verkliga eller att interaktion med internet kontinuerligt sköts via smarta glasögon. När du inte rör dig uteslutande i ett alternativt "metaversum" kan exempelvis en karttjänst i glasögonen hjälpa dig att hitta rätt i en förstärkt version av verkligheten.

– Rollen för nästa generationens nätverk är att förena vår upplevelse tvärsöver den fysiska, digitala och mänskliga världen, säger Harish Viswanathan, forskningschef inom radiosystem vid Nokia Bell Labs, visionärt på Nokias hemsida.

MÅNGA MÖJLIGHETER

Ericsson har liknande visioner och ser framför sig att 6G ska ge ett mer människovänligt, hållbart och effektivt samhälle som förbättrar allt från personanpassad sjukvård till jordbruk, resursuttag i industrin, utbildning, miljöövervakning och återvinning.

Mobilnätens utveckling

1G (1980)
Analog telefoni
via NMT-nät

2G (1990)
Digital telefoni
och sms via
GSM-nät

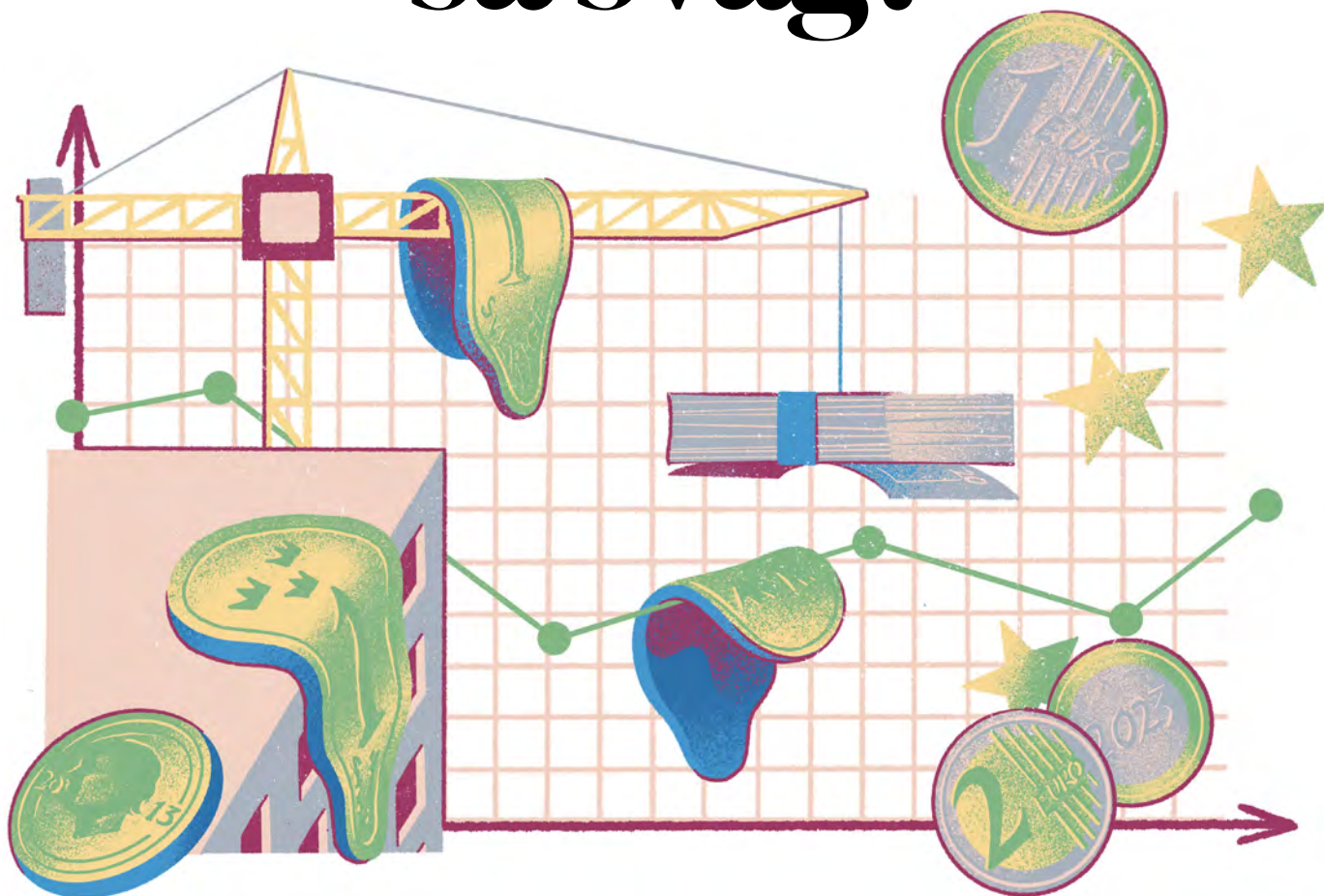
3G (2000)
Bredbandsdata
och internet-
uppkoppling

4G (2010)
Överföringshas-
tigheter som möjlig-
gör till exempel video

5G (2020)
Industriell IoT
(Internet of Things)
och interaktiv video

6G (2030)
Digitala världar
sammanskopplas
med verkligheten

Varför är den svenska kronan så svag?

Den svenska kronan har under en längre tid tappat i värde jämfört med både dollarn och euron. Något som inte minst många semesterfirande svenskar blev varse om i somras. Vissa debattörer har använt uttryck som "skräpvaluta" och röster har höjts för anslutning till euron.

TEXT RICHARD SIGRAY ILLUSTRATION BJÖRN ÖBERG

SEDAN 2013 HAR den svenska kronan stadigt försvagats mot dollarn och euron. Vad beror det på? Niklas Wellfelt är chefsstrateg på Ålandsbankens Fondbolag. Här ger han sin syn på läget och de bakomliggande orsakerna.

VAD ÄR ORSAKEN TILL KRONANS LÅNGSIKTIGA FÖRSVAGNING?

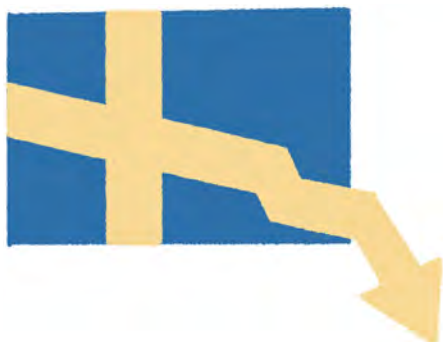
– Jag, och många med mig, anser att Riksbanken under en lång tid varit otydlig i sin kommunikation kring hur de ser på den svenska kronan. När inflationen låg under Riksbankens mål på två procent så uttryckte de att kronan gärna fick bli svagare för att på så sätt få upp importpriserna och därmed stimulera inflationen. Nu är situationen den omvända med en för hög inflation. Över tid har det skapat en osäkerhet på marknaden till Riksbankens inställning till kronkursen.

FINNS DET ANDRA FÖRKLARINGAR?

– Under senaste året har det också funnits ett narrativ hos utländska investerare att den svenska fastighetssektorn pressas av Riksbankens räntehöjningar som riskerar att leda till en fastighetskris och recession. Utländska investerare undviker därför svenska tillgångar och pengarna stannar utomlands vilket ytterligare pressar kronkursen. Jag är inte så orolig för fastighetssektorn, och det förklarar inte heller den långsiktigt försvagade kronkursen.

FINNS FÖRDELAR MED EN SVAG VALUTA?

– En svag krona kan fungera som en säkerhetsventil i lågkonjunkturer där ett svenskt bolag får en fördel mot till exempel ett tyskt företag vid försäljning till en kund i USA. Men i den andra vågskålen ligger att

”En svag krona kan fungera som en säkerhetsventil i lågkonjunkturer.”

omvandlingstrycket blir lägre i ekonomin. De svenska företagen behöver helt enkelt inte vara lika vassa om de kan luta sig mot en svag valuta. Dessutom blir de svenska hushållen fattigare eftersom en stor del av vår konsumtion består av importerade varor som blir dyrare. Så det negativa överväger anser jag.

ÄR KRONAN UNDERVÄRDERAD?

– Jämför man den svenska ekonomins utveckling med den europeiska de senaste sex åren så tycker jag inte det motiverar den försvagning av kronan vi sett. Valutakursen brukar ju betraktas som en signal som berättar om det går bra eller dåligt för en ekonomi, men Sverige har starka statsfinanser, låg arbetslöshet, bytesbalansöverskott och en hygglig tillväxt.

KAN ÖVERGÅNG TILL EURO VARA EN LÖSNING?

– Det är mycket som behöver vägas in. Jag anser att om Sverige ska gå med i euron så ska det ske vid en starkare kronkurs. Med euron får vi vara med och ta ansvar för de ekonomiska problem som finns i vissa delar av Europa. Och vi förlorar då den krockkudde som en egen flytande växelkurs kan vara vid lågkonjunkturer. De senaste årens kronutveckling är bekymmersam och vi måste få en större trovärdighet kring vår valuta. Men bara för att man är en liten valuta behöver man inte köra i diket.

HUR SER DU PÅ KRONANS UTVECKLING INFÖR 2024?

– Eftersom flera olika element spelar in finns det inte några snabba lösningar för att förstärka kronan. Som jag ser det vore allt annat än en förstärkning av kronan ändå anmärkningsvärt.

NIKLAS WELLFELT
Chefsstrateg på
Ålandsbankens Fondbolag

FYRA FAKTORER SOM PÅVERKAR DEN SVENSKA KRONAN

- 1** Riksbankens penningpolitik och hur de kommunicerar kring den.
- 2** Den globala riskaptiten. I en orolig omvärld brukar små valutor gå sämre.
- 3** Senaste tidens misstro hos vissa utländska investerare och spekulation mot den svenska fastighetssektorn.
- 4** Svenska exportföretag återinvesterar i utlandet i stället för att köpa kronor.

Entreprenören Leif GW Persson

Från böcker, filmer och tv till vin, vilt och smarta investeringar. Folkets favoritprofessor Leif GW Persson har byggt sin framgång med oväntad bredd på cv:t. Möt en utpräglad entreprenörssjäl som inte räds att prata pengar och egentligen tycker bättre om att räkna än att skriva.

TEXT OSKAR HAMMARKRANTZ FOTO ANDREAS JOHANSSON

E**N KOPP KAFFE.** Lite sudoku på datorn för att hålla hjärnan i trim. Dagens Nyheter och Svenska Dagbladet för att få koll på världsläget.

– Sedan ringer jag banken för att kolla hur det går.

Så ser en vanlig morgon ut i Sveriges mest kända och folkkära professors liv. De senaste åren har Leif GW Persson blivit nästan lika omskriven för sina investeringar och pengar som för sitt författarskap och tv-framträdanden.

– Folk är på mig hela tiden om att jag ska investera i deras bolag. Men för varje bolag jag tackar ja till, tackar jag nej till fem.

Leif GW Persson är i dag en mångmiljon-industri med både bästsäljande böcker och viner och höga tittarsiffror så fort han visar sig i tv-rutan. Men så har det inte alltid varit.

– Jag var i stort sett pank fram tills jag var 30. Och det fanns inga pengar när jag växte upp.

DE FÖRSTA PENGARNA

1977 fick Leif GW Persson sparken från sitt arbete som expert och rådgivare åt Rikspolisstyrelsen efter att ha blivit indragen i den så kallade Geijer-affären. Där stod han, mer eller mindre arbetslös och med ett nyköpt och högt belånat hus i Djursholm.

Men den motgången vändes snabbt till en framgång när han inspirerad av händelserna släppte debutromanen *Grisfesten* 1978. Den blev årets bästsäljande bok i landet och 1984 gjorde Bo Widerberg en hyllad filmatisering av romanen under namnet *Mannen från Mallorca*.

– Då började det plötsligt regna pengar över huvudet på mig. Och jag började placera pengar på ett seriöst sätt. Jag får fortfarande pengar för den där filmen, en liten summa varje år.

Kanske ingen extravagant garderob, men en uttrycksfull stil vi alla lärt känna.

Därefter har det blivit ytterligare elva romaner, två självbiografiska böcker och ett antal jakt- och kokböcker. Böckerna har filmatiserats eller blivit till tv-serier. Karaktären Evert Bäckström har gått på export i form av den amerikanska tv-serien *Backstrom*. Och det riktigt folkliga genomslaget fick han i tv-programmet *Efterlyst* där han medverkade mellan 1998 och 2010.

Bokförsäljning och filmrättigheter har förstås gjort ett rejält avtryck på bankkontot, men det är ändå investeringarna som stått för de största intäkterna.

– Jag har aldrig varit intresserad av pengar i sig, men de ger dig en viss frihet. Och de gör så att jag kan be folk att dra åt helvete. Det har jag gjort några gånger.

SIFFROR OCH MAGKÄNSLA

När Leif GW Persson väljer vad han ska investera i går han efter ett antal olika parametrar.

– Främst tittar jag på vad bolaget håller på med. Jag ger mig inte in i det som jag inte begriper. Som kryptovalutor, det håller jag mig undan eftersom jag inte förstår det. Jag vill hitta sådant som är basic, som folk behöver. Jag gör en noggrann analys och jag räknar, för jag har alltid varit våldsamt intresserad av att räkna. Mer än att skriva, faktiskt. Men förutom räknandet måste det till något extra, kanske det som kallas magkänsla eller det som tyskarna kallar Fingerspitzenggefühl.

Leif GW Perssons många lyckade investeringar har också medfört, på gott och ont, att många småsparare vill ta rygga på professorn. Inte sällan har det hänt att han pratat om en investering i medierna och småspararna följt efter och köpt in sig när aktien stått på topp.

– Jag avråder från att försöka ta rygga på mig. Har man inte de pengarna jag har, har man inte råd att klara av en smäll om ett

”Jag avråder från att försöka ta rygga på mig.”

bolag misslyckas. Jag vill definitivt inte medverka till andras olycka, så att de ger sig in i affärer som de egentligen inte har råd med. För mig räcker det att en av tre investeringar går bra för att jag ska göra en bra vinst.

STARTADE INVESTMENTBOLAG

För att kunna investera mer anonymt startade Leif år 2018 investmentbolaget Arastoupour & Persson Investment AB tillsammans med Ira Arastoupour.

– Förhoppningen var att det skulle gå under radarn, men det dröjde inte länge förrän det kom ut.

Förutom ovan nämnda investmentbolag finns också ett flertal andra bolag i Leif GW Perssons namn. Störst är Leif GW Production AB som 2022 omsatte 19,7 miljoner kronor. I det bolaget hamnar främst inkomster från varumärket GW, exempelvis vinförsäljning.

Sedan flera år tillbaka är Leif GW Persson ohotad herre på täppan när det gäller så kallade kändisviner. Tillsammans med barndomsvännen Christer Tegnér på

Förvaltarbostaden och jaktmarker vid Elghammars slott arrenderas. Ett sätt att slippa byråkratin.

Tegnér & Son har han skapat viner som slår alla rekord. Under 2022 sålde enbart den röda boxen GWS låda nästan osannolika 1 313 913 liter och den vita boxen 793 710 liter. Därtill kan läggas både röda och rosa flaskor liksom ett bubbel och en Riesling.

– Jag vill inte säga vad jag får per flaska, men det är mindre än man kan tro. Den stora vinnaren på mina viner är staten som får in hundratals miljoner i alkoholskatt.

Näst största bolaget är Leif GW Persson AB som har hand om intäkter från författarskap, tv och filmer. Under 2022 omsatte bolaget 8,8 miljoner kronor, men under mer produktiva år med boksläpp och tv-serier kan omsättningen öka rejält. Exempelvis landade siffran år 2018 på 29,7 miljoner kronor.

Värt att nämnas är också GWS jakt, som sysslar med just vad det låter som, och under 2022 omsatte 3,1 miljoner kronor.

FAMILJEN FICK BOLAGEN

Dock äger Leif GW Persson numera inte bolagen som bär hans namn. Leif GW Production AB har han skänkt till sin hustru Kim, och Leif GW Persson AB har han gett bort till sina döttrar.

– Jag har inga bolag kvar och jag sitter inte i några styrelser. Jag har sex barn och tretton barnbarn plus en fru, som jag gett bort det mesta till. Men villkoret när jag gav bort bolagen var att jag skulle få bestämma min egen lön. Jag tar ut 15 miljoner kronor om året, och av det får jag behålla ungefär 7,5 miljoner. Man kan leva ganska gott på de pengarna. Jag äter och dricker gott, men har inga dyra kläder, säger han samtidigt som han drar lite i den slitna jaktvästen han har på sig.

Leif GW Persson oroar sig alltså inte för att inte pengarna ska räcka till. Det gör däremot hans fru Kim ibland.

Leif GW Persson om Ålandsbanken

– Det viktigaste är att banken svarar när jag ringer. Och det gör de på Ålandsbanken. Där kan jag få en personlig kontakt och jag upplever att det finns ett stort mått av professionalitet. Jag hade aktier i Ålandsbanken, och gjorde mig en rejäl slant.

Men numera äger jag inga aktier i banken, och det är därför jag känner mig fri att kunna prata om den utan att det ska påverka några kurser eller att några småsparare ska följa efter.

Leif GW Persson investerar med både analys och magkänsla. Han undviker sådant han inte begriper.

”Jag har alltid varit våldsamt intresserad av att räkna. Mer än att skriva, faktiskt.”

PERSONLIGT

Leif GW Persson om ...

ATT PRATA OM PENGAR:

– Det är väl inte så många som pratar så öppet om pengar. Det är jag och Camilla Läckberg som gör det. Det vi har gemensamt är att vi genom eget och hårt arbete förtjänat pengarna och därför inte skäms för dem. Och dessutom hade vi inga pengar när vi växte upp.

AFFÄRSPARTNERN IRAJ

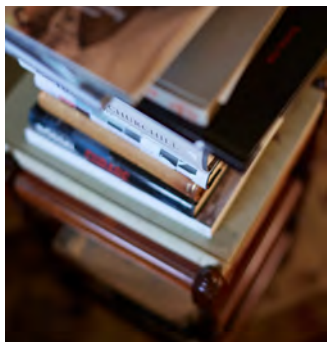
ARASTOUPOUR:

– Jag träffade honom faktiskt genom min tandläkare, en jätteduktig tjej. Hon berättade att hon hade träffat en ny kille. Jag sa att jag vill träffa honom och kolla att det var en vet-tig kille. Så hon presenterade oss för varandra, och det visade sig vara en synnerligen begåvad kille som dessutom är en jävel på att räkna.

ETT AFFÄRSSINNE SOM

GÅTT I ARV:

– Jag har ett barnbarn som heter Malakai, som är tolv år gammal. En briljant kille som ofta har frågat mig om pengar och investeringar. Så jag hjälpte honom att starta ett investmentbolag och stoppade in lite pengar i det. Nu är hans bolag värt många miljoner kronor.

Hemmets många bokhögar vittnar om en aldrig sinande läslust.

”Jag har aldrig varit intresserad av pengar i sig, men de ger dig en viss frihet.”

– Vi kan sitta på Operabaren och äta en bättre lunch. Då kan hon oroa sig för att den kostar tretusen kronor och att vi är slösa. Men då brukar jag säga att under de timmar vi suttit här har du fått avkastning på dina investeringar på kanske femtusen. Så vi går plus ändå.

PASSION FÖR KONST OCH VIN

Även om jaktvästen må vara lite sliten finns det ändå saker Leif GW Persson unnar sig. Vinsamlingen är omvitnat voluminös, exklusiv och dyrbar. Och på kontoret, som ligger vägg i vägg med lägenheten i Solna, kan man få en snabblektion i främst svensk 1900-talskonst. Här hänger verk av Helmer Osslund, Gösta Adrian-Nilsson, Carl Fredrik Hill, Olle Olsson Hagalund och Gerhard Nordström jämte mer samtida konstnärer som Lars Lerin.

– Jag gillar konst och jag gillar vin, men jag ser inget av dem som investeringar. Det är bara något jag tycker om. Ibland kan jag bli våldsamt förtjust i en tavla och köpa den. En period hade jag en massa Bruno Liljefors hemma tills jag vaknade en dag och inte tyckte om dem längre.

Förutom bostadsrätten i Solna arrenderar Leif GW Persson också förvaltarbostaden och jaktmarker vid Elghammars slott utanför Gnesta i Sörmland.

– Att jag arrenderar jaktmark istället för att äga beror på att jag faktiskt ägt jaktmarker tidigare. Jag fick hålla på att fylla i blanketter hela tiden, så jag tröttnade. Det gick inte att värja sig för byråkratin.

VARUMÄRKESKYDDAD

Det räcker att säga ”GW” så vet i princip varenda svensk vem det handlar om. Just bokstäverna GW är också varumärkesskyddade och registrerade inom EU i samband med bland annat ”alkoholhaltiga drycker utom öl” samt tobak och snus.

– Vin och snus har jag inga problem att kopplas ihop med eller investera i. Brännvin undviker jag dock, för det är för nära till att dra fram kniven. Det leder ofta till mycket våld. Och jag undviker vissa sektorer. Jag investerar inte i spelbolag eftersom spelmissbruk är ett jätteproblem. Och jag skulle inte tycka det var så roligt att sätta mitt namn på inkontinensblöjan GW. Så jag håller mig mest till viltkött och vin.

Trots 78 år fyllda, eller ”78 och ett halvt”, som han säger själv, har Leif GW Persson inga som helst planer på att dra sig tillbaka till ett stillsamt pensionärsliv. Att åka på kryssningar eller liknande lockar inte det minsta.

– Jag fixar inte sådant, att ligga och sola magen. Jag måste ha något att göra. Som att läsa. Jag får en massa böcker skickade till mig, säger han och pekar på två stora boktravar bredvid soffan.

Överströmmar Andrew Waldens roman-debut *Jävla karlar* och under den hittar vi Anders Levéns helt nytänkta älgkockbok.

– Allt det där är oläst, så jag ligger lite efter. Två dagar i veckan medverkar han i *Nyhetsmorgon* i TV4 och får utrymme för sitt stora livsintresse, nämligen brott. Och det finns några uppslag till nya romaner i byråådan.

– Om jag slutade jobba skulle jag nog dö direkt.

*"Jag har sex barn och tretton barnbarn
plus en fru, som jag gett bort det mesta till.
Men villkoret när jag gav bort bolagen var
att jag skulle få bestämma min egen lön."*

Resor med elflyg snart verklighet

Vi står på tröskeln till en revolution inom flygindustrin. Med draghjälp från den snabba elbilsutvecklingen ökas takten i racet om det kommersiella elflyget. Norden ligger i framkant inom både teknisk innovation och satsningar från de stora flygbolagen.

TEXT GUSTAF BRICKMAN

”**F**RAMTIDEN ÄR REDAN HÄR – den är bara ojämnt distribuerad”. Det klassiska citatet från science fiction-författaren William Gibson passar ofta väl för att beskriva teknikrevolutioner i samhället, och inte minst elektrifieringen av flygindustrin. För samtidigt som flygresor är en av världens stora klimatbovar så har små eldrivna privatflygplan existerat i flera år. Och allt pekar nu på att stora förändringar har tagit fart på allvar.

I somras uppmärksammades SAS för att ha öppnat biljettförsäljningen till bolagets första elflygstolar. År 2028 planerar SAS att börja flyga elektriskt. Även Finnair har

liknande planer med ambitionen att vara i luften redan 2026 och nyligen tillkännagav Ålands landskapsregering en satsning på eldrivna rutter till och från Mariehamn.

Som det ser ut nu kan alltså världens första eldrivna reguljärflygning bli en nordisk sådan – även om liknande projekt pågår på olika håll i världen.

DRAGHJÄLP AV BILINDUSTRIN

En flygplansmodell som kan vara aktuell för att trafikera någon av premiärsträckorna är ES-30, ett propellerplan som kan ta 30 passagerare och utvecklas av det svenska bolaget Heart Aerospace. Simon Newitt är President & Chief Commercial Officer på Heart Aerospace, och han menar att utvecklingen just nu flyger fram.

”Målet är inte att ta fram något sensationellt, att bara lyckas är spektakulärt nog.”

Modellen ES-30 tar 30 passagerare och är aktuell för de första kommersiella resorna i Norden.

Åland satsar på elflyg

I mars 2023 tillkännagav Heart Aerospace och Ålands landskapsregering ett samarbete för att undersöka hur elflyg kan vara ett sätt att utveckla hållbara kommunikationer till de åländska öarna.

FOTO: HEART AEROSPACE

– Batteriteknik och laddinfrastruktur utvecklas väldigt snabbt tack vare den elektrifiering som sker i bilindustrin. Det är en utveckling som vi kan ta del av även på flygplanssidan. Själva eldriften bygger i grunden på samma teknologi, säger Simon Newitt.

Dessutom finns det mycket intresserat kapital för den här typen av gröna satsningar – både privat och offentligt.

– Bill Gates klimatfond har till exempel investerat i vårt bolag, och med EU:s storsatsning på hållbarhet finns en vilja att investera i lösningar – för sluta flyga kommer vi inte. Här är eldrift en given väg framåt.

PROPELLERPLAN MED FEM TON BATTERI

För resenären bjuder framtidens eldrivna

flygplan inte på någon dramatisk förändring. De ser ut och fungerar mer eller mindre som ett vanligt propellerplan, ett medvetet val för att snabbt kunna ta fram flygplan som ska godkännas av de rigorösa luftfartsmyndigheterna.

– Det här handlar inte om att återuppfinna flygplanet, utan om att gå över till eldrift och göra flygindustrin hållbar. Målet är inte att ta fram något sensationellt – att bara lyckas är spektakulärt nog, säger Simon Newitt.

HYBRIDDRIFT

Under huven har det dock skett en hel del innovation. I ES-30 finns ett batteri som väger fem ton och som ska kunna snabbladdas på 30 minuter. Det finns också en turbogenerator som omvandlar vanligt

flygbränsle till el vid behov.

– På så sätt kan man förlänga räckvidden från cirka 200 kilometer till 400 kilometer, och även på kortare flygningar är hybriddriften ett sätt att skapa en säkerhetsmarginal i räckvidden.

MER FLYG FÖR FLER

I dag har bara hälften av jordens befolkning suttit på ett flygplan. Simon Newitt ser framför sig att elflygen kan förändra det.

– Runt om i världen finns det tusentals små flygfält som sällan eller aldrig används. Jag tror att de kommer att leva upp igen. Elflyg kommer att vara billigare än fossilflyg, väldigt hållbart och ett klart snabbare alternativ än regionalbussen eller tåget. 🌱

FOTO: ISTOCK/JACOB LUND

Vägen till det första styrelseuppdraget

Bygg nätverk och marknadsför dig själv för att ta plats i en bolagsstyrelse. Räkna med stort ansvar och inte alltid hög ersättning. Uppsidan är ett utvecklande och spännande arbete med fokus på det strategiska.

TEXT RICHARD SIGRAY

BÖRSNOTERADE FÖRETAG HAR valberedningar som tillsätter och löpande utvärderar styrelserna. För att bli aktuell för en sådan styrelsepost behövs en diger meritlista från andra verksamheter ofta i ledande positioner. Men även i onoterade bolag krävs ibland en styrelse och man behöver inte nödvändigtvis vara styrelseproffs för att bli ledamot.

STÄLL FRÅGOR

Många drömmer om styrelseuppdrag och möjligheten att få ägna sig åt långsiktigt strategiskt tänkande. Den prestige det innebär att sitta i en styrelse ska man inte heller bortse från. Oavsett vilket, måste du vara beredd att lägga ner tid, engagemang och ta ett stort ansvar.

– Är jag rätt person för uppdraget och vad kan jag tillföra? Det är den första frågan du ska ställa dig själv om du får frågan om att kliva in i en styrelse, säger Jan Dahlqvist som har ett mångårigt förflutet inom riskkapitalbranschen och för närvarande sitter i ett tiotal styrelser.

Han får medhåll från Ulrika Valassi. Hon har lång erfarenhet från finans- och fastighetsbranschen och sitter i dag i fem styrelser, där Ålandsbankens är en av dem. Ulrika Valassi menar att man först av allt måste landa i varför man vill ta styrelseuppdrag.

– Du behöver även klargöra om företagets värderingar överensstämmer med dina. Tackar du ja, måste du vilja leva med företaget och stå upp för bolaget, säger hon.

BRED KOMPETENS

En vanlig föreställning är att det krävs specialistkunskaper i någon form för att bli aktuell för en styrelsepost – till exempel inom logistik eller digitalisering. Det är bra men inte tillräckligt. För att sitta i en bolagsstyrelse behöver man ha en bred kompetens och orientera sig i frågor som berör allt från ekonomi, den aktuella branschen, marknadsföring, strategisk planering, ESG, till juridik och beslutsfattande.

– Grundläggande är att kunna läsa en resultat- och balansräkning och förstå vilka konsekvenser olika beslut får på den ekonomiska ställningen. Sen behöver du vara lyhörd, nyfiken och tillföra dina erfarenheter och perspektiv till styrelsearbetet, säger Ulrika Valassi.

Styrelseuppdraget är inte bara en hedersposition. Det är komplext och kräver mycket arbete, menar Ulrika Valassi.

”Det är aldrig fel att sticka ut hakan och marknadsföra sig själv.”

VISA INTRESSE

Hur ska man då göra för att hitta till styrelseuppdragen? Enklast är att utgå från det personliga nätverket. Fråga vänner, kollegor och affärskontakter om de känner till bolag som rekryterar styrelseledamöter och om de kan rekommendera dig. Många företag söker aktivt och kontinuerligt efter lämpliga personer, så se till att uppdatera CV och använd plattformar och kandidatbanker som Styrelseakademin, Styrelsepoolen och inte minst LinkedIn.

Är du rätt person för jobbet? Det är frågan du ska ställa dig, menar styrelseproffset Jan Dahlqvist.

Styrelsens uppdrag

KONTROLLERA

Genom system för intern kontroll, finansiell ställning och riskhantering.

LEDA

Genom att tillsätta och avsätta vd.

STYRA

Genom att ta fram en strategi utifrån aktieägardirektiv.

INFORMERA

Internt och externt. Framför allt om det är ett publikt bolag.

5 vägar till styrelseposten

Ägande

Kontakter, utifrån kompetens och nätverk.

Rekrytering och utbildning, till exempel Styrelseakademien, Styrelsepoolen och Michaël Berglund Group

Intresseanmälan

Bli först medlem i ett företags advisory board, som är ett rådgivande organ utan styrelsens juridiska ansvar.

Var öppen med att du söker styrelseuppdrag och tydlig med vad som uppnåtts i tidigare positioner, i stil med "jag ökade försäljningen för affärsområdet med X procent på ett år".

– Det är aldrig fel att sticka ut hakan och marknadsföra sig själv. Du kan anmäla ditt intresse direkt till företag som intresserar dig, riskkapitalbolag och headhunters. Så småningom kan förfrågningarna börja komma, säger Ulrika Valassi.

För att ytterligare meritera sig finns flera utbildningar och certifieringar för styrelsearbete.

ASYMMETRISK ERSÄTTNING

Hur mycket tid som behöver läggas ner varierar. Räkna med minst fem till sex styrelsemöten per år för onoterade bolag och ett antal dagar till förberedelser och

"För att ytterligare meritera sig finns flera utbildningar och certifieringar för styrelsearbete."

efterarbete. Däremellan tid för omvärldsbevakning och hålla sig au-jour med regelverksförändringar. Totalt kan det röra sig om 20–30 arbetsdagar per år för ett etablerat företag – och mer än så för en startup.

– Ersättningen står inte riktigt i proportion till det personliga ansvar och den risk du tar. Som styrelseledamot är du ansvarig för att företaget betalar in sina skatter, sociala avgifter och upprättar en kontrollbalansräkning om det krävs. Går något fel kan du bli skadestands- och straffansvarig. Uppsidan är förstås att det är väldigt utvecklande, lärorikt och att du får träffa många intressanta och kompetenta människor, säger Jan Dahlqvist.

Sedan 2019 är det inte möjligt att fakturera styrelseuppdrag genom eget bolag utan det beskattas som inkomst av tjänst.

Vilka frågor är heta just nu?

– Det är stort fokus på mångfald. Styrelsens sammansättning behöver spegla kundernas verklighet. Att ha variation på bakgrund, kön, etnicitet är en konkurrensfördel för företaget, menar Jan Dahlqvist.

Vad är den största missuppfattningen om styrelsearbete?

– Att det är en hedersposition och inte kräver så mycket arbete. I dag är de flesta styrelserna aktiva och arbetet komplext. Du måste vara påläst, engagerad och ansvarstagande. Styrelsen är ingen diskussionsklubb, avslutar Ulrika Valassi.

Jan Dahlqvists tips för styrelsearbetet

1 GÅ IGENOM ÄGARDIREKTIVET. Vad har ägarna för förväntan på mig som ledamot och vad vill de göra med bolaget?

2 TRÄFFA OCH INTERVJUA LEDNINGSGRUPPEN innan du tackar ja. Förstå bolaget, personerna och vart bolaget är på väg.

3 FRÅGA OM BOLAGETS VÄRDERINGAR. Stämmer de överens med dina egna? Tänk över vilken bransch du vill verka inom respektive inte.

4 TÄNK IGENOM och lyft fram vad du kan bidra med.

5 VEM ÄR ORDFÖRANDE? Det ska vara en person du har förtroende för.

6 FOKUSERA PÅ FRAMTIDSFRÅGORNA och strategierna. Fastna inte enbart i ekonomisk utvärdering.

Framtidens undervattens- odlingar testas på Åland

Kan havsbaserad vindkraft medföra en ökad biologisk mångfald? Det undersöks nu i tester vid Björkskär i Ålands skärgård. Förutom att producera grön el kan vindkraftparkerna även komma att härbärgera artificiella rev för alg- och musselodlingar.

TEXT LIZ LINDVALL FOTO TOMAS ÄRLEMO

Testerna som utförs vid Björkskär finansieras av OX2 och Ålandsbankens Östersjöprojekt.

Undervattensdrönaren är marinbiologen Lotta Nummelins ögon under ytan.

Entreprenörerna Joel Lindholm och Magnus Hanstén vill motverka övergödningen av Östersjön genom algodlingar.

VI SER EN ÖRN FRÅN MOTORBÅTEN som tar oss över fjärden till Björkskär i kommunen Saltviks skärgård på Åland. Örnen svävar högt upp och långsamt, som om den njuter av utsikten. Vattnet under oss är lika blått som himlen, men grumligare. Det är en hisnande tanke att 70 procent av jordklotets yta täcks av hav. Trots det vet vi mer om rymden än om vad som händer under ytan.

Kaptenen och holmens ägare Johan Mörn angör vant båten vid bryggan intill båt-huset. Anni, Sven och Erik hette syskonen som bodde senast på ön. Deras hus står fortfarande kvar, som en tidskapsel och påminnelse om livets förgänglighet.

FÖRBÄTTRA HAVSMILJÖN

Inne i båthuset har Joel Lindholm från Under Ytan AB dukat upp munsbitar av alger och tång i olika former på en träbricka. Allt både doftar och smakar hav.

I Asien har de länge förstått makroalgens värde, men här förknippar vi mest vattenväxterna med övergödning och den problematiska algblomningen i mitten av sommaren.

– Algblomning består egentligen av cyanobakterier. Det är mikroskopiska organismer som vid massförekomst ser ut och uppför sig som mikroalger, växtplankton och djurplankton – men inte är det, säger Joel Lindholm.

Han berättar om ätbara alger och hur näringsrika de är samt hur alger och musslor hjälper till att rena vattnet. Vi får provsmaka blåstång som han har kokat i vatten tillsammans med mynta, honung och den sjögräsliknande grönalgen Ulva som enkelt går att plocka vid strandkanten.

OLIKA METODER TESTAS

Så varför allt detta prat om alger? Jo, just nu pågår ett gemensamt projekt ute på Björkskär, där vindkraftutvecklaren OX2 och startup-företagen Under Ytan AB och Nemo Seafarms Oy testar olika metoder för att odla alger, musslor och skapa artificiella rev vid de havsbaserade vindkraftparkerna.

”Vi tittar på vilken påverkan som vindkraftverken har på miljön, naturen och människan, men vi vill även gå ett steg längre och vara med och bidra till att förbättra havsmiljön i Östersjön.”

Tester pågår. Vilka material, ytor och vinklar attraherar det marina livet mest?

Finansieringen kommer från OX2 och Ålandsbankens Östersjöprojekt.

– När vi installerar våra turbiner i havet behöver vi se till att göra det på ett så ansvarsfullt sätt som möjligt. Vi gör därför miljökonsekvensbedömningar och tittar på vilken påverkan som vindkraftverken har på miljön, naturen och människan. Sen vill vi även gå ett steg längre och vara med och bidra till att förbättra havsmiljön i Östersjön, säger Lotta Nummelin, Permit Manager på OX2 Åland, och tillägger:

– Vi har ännu inte sammanställt våra resultat och projektet fortgår, men mycket tyder på att det finns möjligheter att öka biodiversiteten vid vindkraftparkerna.

Därför håller vi nu på att prova, prova, prova och lära oss så mycket som möjligt.

MÅNGA ANVÄNDNINGSMÖJLIGHETER

Under sommaren har olika ytor testats. Vilka material skulle kunna användas på vindkraftverken för att attrahera fiskar och alger? Fundamenten kanske kan fungera som artificiella rev där det marina livet frodas.

– Vi har även tittat på djup, temperaturer, placeringar och vinklar, säger Lotta Nummelin.

Även alger har planterats ut på linor och friflytande lådor för att kunna studera hur de växer till sig.

Magnus Hanstén från Nemo Seafarms

tror att det finns goda förutsättningar att utöva kommersiell odling av alger.

– Vi märker att detta är en fråga som diskuteras i hela Europa, betonar han. Förutom att vara föda för oss människor kan även algerna användas inom läkemedelsindustrin och i framtagningen av bioplaster. I skönhetsindustrin används redan alger i både smink och krämer.

Efter att provningarna är klara och utvärderade kan det bli aktuellt att testa i större omfattning vid någon av OX2:s havsbaserade vindparker.

Återstår att se, men kanske kommer en ökande andel av maten på din tallrik i framtiden att ha skördats ute till havs.

Visste du det här om alger?

Alger renar vatten.

De innehåller viktiga vitaminer och mineraler som järn, zink, magnesium och B12.

Alger är rika på Omega 3 och ett bra komplement till fisk i kosten.

Kokt blåstång med mynta och honung som hors-d'œuvre. Räkna med mer alger på menyn framöver.

Konst som investering

Osannolika fynd, tavlor för miljardbelopp, förfalskningar och spekulationer. Konstvärldens marknad är lika komplex och nyckfull som börserna. För att göra konst till en god affär är det oftast säkrast att lita på hjärtat.

TEXT KAROLINA MODIG FOTO TRISTAN FEWINGS/GETTY IMAGES, MARTIN PECHY, CLAUDIO SCHWARZ

DEN 15 NOVEMBER 2017 såldes tavlan *Salvator Mundi* på Christie's auktionshus i London. Tavlan sades vara målad av renässanskonstnären Leonardo Da Vinci. Det redan svindlande utgångspriset på 100 miljoner dollar passerades snabbt. I båset med telefonbud pågick intensiva samtal, det var därifrån de högsta buden kom. Till slut kom det anonyma bud som skulle komma att bli slutpriset: 450 miljoner dollar, motsvarande nära 4,5 miljarder kronor.

Köparen visade sig vara en saudiarabisk prins, som hade budat på uppdrag av kronprinsen Mohammed Bin Salman. Uppståndelsen har fortsatt efter köpet, och i dag tror de flesta experter att målningen till största delen är målad av en av da Vincis lärningar. Många menar också att det var en skandal i sig att en Leonardo da Vinci-tavla lades ut på auktion och inte skänkts till ett museum för vidare granskning.

LIK AKTIEMARKNADEN

Detta är förstås en alldeles särskilt märklig historia. Men även om det är ett exceptionellt fall, kan det ändå säga oss något om konstmarknaden? Är det rimligt att en målning säljs för över 4 miljarder kronor? Vad ligger i ett sådant värde?

Salvator Mundi blev den dyraste tavlan någonsin att säljas på en auktion, men det är inte det enda konstverk vars pris har skjutit i höjden. De enorma ekonomiska

Salvator Mundi.

”Är det rimligt att en målning säljs för över 4 miljarder kronor?”

värden som kopplas till vissa verk har gjort konstmarknaden till en plats där många, likt på aktiemarknaden, spekulerar i möjliga värdeökningar.

KONSTNÄRENS RYKTE VIKTIGT

Vad är det då som styr priset på ett konstverk, och vilka verk är det som stiger i värde? Till viss del handlar det om konkreta aspekter som storlek, teknik och popularitet. För okända konstnärer eller sådana som befinner sig i ett tidigt skede i sin karriär, är det faktorer som är kopplade till konstverket i sig som styr prissättningen. Men snart blir konstnären och konstnärskapet den avgörande faktorn. Sämre verk av en känd konstnär kan till exempel ge högre priser än ett fantastiskt verk av en okänd konstnär. Det som främst styr prisutvecklingen är konstnärens rykte som påverkas av utbildning, utställningar, vem som köper konstnärens verk och uppmärksamhet. Ju mer känd och erkänd, desto högre pris.

MYCKET SOM PÅVERKAR PRISET

Även tillgången på verk kan påverka prisbildningen. En konstnär som producerar väldigt många verk kan sälja mer, men kanske då för lägre pris per verk. Samtidigt måste produktionen vara tillräckligt stor för att skapa uppmärksamhet och nå ut till en stor publik. Till viss del kan utbudet påverkas av gallerister och samlare själva, som kan se till att verk inte kommer ut för ofta på auktion för att priserna inte ska riskera att sjunka.

Georgina Adam, senior redaktör för The

KOM IGÅNG MED DIN KONSTSAMLING

Skaffa kunskap

1 GÅ PÅ ELEVUTSTÄLLNINGAR och gallerier. Lär dig att se skillnad på vad du gillar och inte. Våga fråga om det finns något i din prisklass, ibland finns verk i upplaga som inte ställs ut som en del av utställningen.

2 ÄR DET NÅGOT NYTT KONSTNÄRSKAP du blir särskilt intresserad av? Sätt dig in i det och börja följa. Då får du dels själv se hur konstnärskapet utvecklas, och dels köper du nästan alltid när det är som billigast.

3 KOLLA VAD GALLERIENA VISAR på olika internationella mässor. Ofta visar de konstnärer som de vill lyfta och skapa kännedom kring internationellt.

4 GÅ MED I EN KONSTFÖRENING. Då blir du inbjuden till utställningar, ateljébesök och konstatlotningar.

5 ORIENTERA DIG I BÖCKER OM KONST, magasin och på internet. Prenumerera på nyhetsbrev från gallerier och auktionshus.

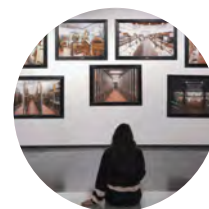

FOTO: LINDPLUSH/CLAUDIO SCHWARZ

Halle 550 i Zürich. Att ofta besöka utställningar och gallerier är ett effektivt sätt att utveckla sitt konstintresse.

”Det är bra att låta sin smak utvecklas över tid, och framför allt att vara sann mot sig själv.”

Art Newspaper och reporter på Financial Times, har förklarat att värdering är ett slags konsensus mellan marknaden och olika professionella aktörer som väljer vilka verk som ska visas på arenor som exempelvis internationella utställningar eller offentliga institutioner. Gallerister, auktionshus, samlare och museer hjälps åt att bygga och behålla värden med hjälp av PR-byråer och olika nätverk. Vissa företag med stora konstsamlingar lånar ut verk till museer, sponsrar konstutställningar och ger ut kataloger för att på så sätt höja värdet på sin egen konst.

ATT INVESTERA SOM LEKMAN

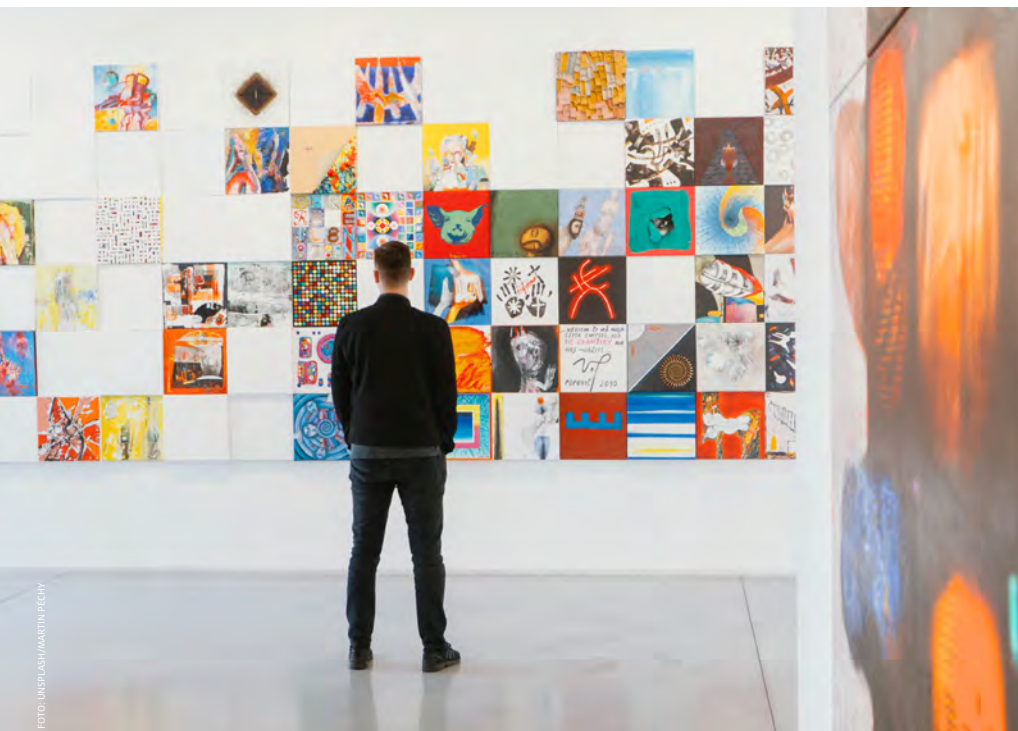
Hur ska då gemene man ställa sig till konst som investeringsform? De flesta

experter råder alla som vill köpa konst på en ”rimlig” nivå att investera i konst utan att spekulera i värdeökning. En bra affär är helt enkelt att få tag i något du tycker om, eftersom det då blir en daglig avkastning i att ha konstverket nära dig, hela tiden, så fort du tittar på det.

Ekonomiprofessorn Michael Moses, en av upphovsmännen till Sotheby’s Mei Moses Fine Art Index, menar också att du inte ska vänta dig några snabba klipp. Det finns redan så mycket kompetens och expertkunskap på konstmarknaden att det enligt Moses är som att hitta en nål i en höstack. Han lyfter i stället fram vikten av långsiktighet.

Detta bekräftas i en magisteruppsats från Handelshögskolan i Stockholm av studen-

”I de lägre prisnivåerna är det bättre att se på konst som konsumtion snarare än som investering.”

Signerade grafiska verk räknas som konstverk till skillnad från en plansch eller affisch.

terna Dennis Kundo och Alexander Raza. Genom att studera 25 967 transaktioner av högkvalitativa oljemålningar av icke nu levande svenska konstnärer, sålda i Sverige mellan 1985 och 2016, har Kundo och Raza kommit fram till att den svenska konstmarknaden genererat en genomsnittlig blygsam avkastning på 0,6 procent per år. Aktiemarknaden avkastade under samma period 10,3 procent. ”Ska man köpa tavlor, måste det därför motiveras med att man älskar konst”, menade Peter Jennergren, professor och handledare för studien på Handelshögskolan.

KONST SOM KONSUMTION

Som ny entusiast och i de lägre prisnivåerna är det alltså bättre att se på konst som

konsumtion snarare än som investering. Det är också bra att låta sin smak utvecklas över tid, och framför allt att vara sann mot sig själv. Det är lika okej att inte tycka om konst som hyllas av kritiker som att älska det som inte får uppmärksamhet. Ska du göra klipp är det kanske till och med en förutsättning.

Sven-Harry Karlsson, grundare av Sven-Harrys konstmuseum vid Vasaparken i Stockholm och ägare till den största privata Carl Fredrik Hill-samlingen i Sverige, är ett exempel på en samlare som köpte verk han tyckte om innan någon annan gjorde det. Sven-Harry Karlsson började köpa verk av Hill för att han på ett personligt plan såg likheter mellan Hill och sig själv. Det var först senare som priserna började stiga.

KOM IGÅNG MED DIN KONSTSAMLING

Köp konst

- 1 **LITA PÅ DIN SMAK**, låt din känslomässiga dragning till verket avgöra.
- 2 **KÖP I FÖRSTA HAND KONST PÅ FÖRSTAHANDSMARKNADEN**, det vill säga direkt från gallerister och konstnärer, hellre än på auktion. Då går de pengar du betalar till dem som faktiskt håller konstlivet vid liv och du blir en mini-mecenat.
- 3 **VÄLJ KONSTNÄRER SOM ÄR SÄRPRÄGLADE**, helst sådana som tillför nya dimensioner till sitt medium. Välj konstnärer som skapar verk som berättar något om sin samtid.
- 4 **VÄLJ VERK SOM VÄCKER FUNDERINGAR**, som du kanske inte riktigt förstår och som ger lite motstånd.
- 5 **KÖP GRAFISKA VERK** – lito-grafier, etsningar eller liknande. Det är ett sätt att kunna köpa ”dyrare” konstnärer för ett lägre pris, och till skillnad från en plansch eller affisch räknas ett signerat grafiskt verk fortfarande som ett konstverk.

- 6 **VILL DU KÖPA PÅ AUKTION?** Läs på, försök få koll på trender och köp tidigt. En trend kan till exempel vara att det börjar pratas om att det finns för få kvinnliga konstnärer i museernas samlingar. Då kan man titta på kvinnliga 1800-talskonstnärer och vara ganska säker på att de kommer att stiga i pris över tid.

Dags att se över din framtidsfullmakt

Upprätta en framtidsfullmakt och bestäm själv vad som ska hända om du inte längre kan fatta beslut kring personliga och ekonomiska angelägenheter. Du som redan har en fullmakt bör se över den efter att praxis nyligen ändrats kring vad som gäller för fastigheter.

TEXT FANNY THALÉN ILLUSTRATION BJÖRN ÖBERG

Framtidsfullmakten är ett stöd för både dig själv och dina nära.

MED EN FRAMTIDSFULLMAKT behåller du din beslutanderätt även om du får svårt att ta hand om dig själv i framtiden. Varje fullmakt skraddarsys individuellt och är ett levande dokument som kan uppdateras när som helst så länge man är frisk. Det ger en flexibilitet och möjlighet att undvika god man eller överförmyndare. Du kan i fullmakten själv bestämma över vem eller vilka som ska sköta dina personliga angelägenheter.

Madeleine Åberg är senior jurist på Verahill och jobbar med familjejuridik. I och med Ålandsbankens och Verahills samarbete har hon hjälpt många av bankens kunder att ta fram viktiga dokument, bland annat just framtidsfullmakter.

– En framtidsfullmakt kan ha flera startpunkter. Man kan till exempel få en stroke, börja använda den och sedan tillfriskna. Då tas fullmakten ur bruk igen. Om man 20 år senare kanske blir dement, då aktiveras den igen, säger Madeleine Åberg.

OMTOLKNING KRÄVER NYA FULLMAKTER

I fullmakten kan du skriva ner precis hur du vill ha det, till exempel om din fasta egendom får säljas eller ges bort, vad som ska hända med dina värdepapper och andra stora beslut. Du kan också vara specifik i mindre frågor, till exempel om du vill fortsätta att ge regelbundna gåvor åt dina barn och barnbarn, och vad de får kosta.

– Jag rekommenderar alla att skriva en framtidsfullmakt så snart man behöver fatta större ekonomiska eller sociala beslut i livet. För de allra flesta är det när man bildar familj eller köper bostad.

I våras omtolkade Lantmäteriet lagen om framtidsfullmakter och ser nu make, sambo och barn som en del av jävskretsen. Det här medför konsekvenser för alla som har skrivit en framtidsfullmakt och gett sin

”Förhoppningsvis blir den bara ett dammig dokument som aldrig behöver träda i kraft. Men det kan också vara ett av ditt livs viktigaste papper.”

partner eller barn rätt att sälja en fastighet som man bor i eller äger ihop. Numera får de nämligen inte sälja bostaden trots att det står skrivet så i fullmakten.

– Rent praktiskt innebär det här att om man redan har skrivit en fullmakt är det läge att se över den, och utse en annan person som fastighetsansvarig än sin partner eller barn, säger Madeleine Åberg.

Om man är ett par och har varsin framtidsfullmakt är det dessutom viktigt att inte välja samma utomstående person att hantera fastigheten, eftersom en person i lagens mening inte kan företräda två personers intressen utan jäv.

ETT STÖD FÖR NÄRA OCH KÄRA

Det finns många fördelar med en framtidsfullmakt, inte bara för dig själv utan också för dina nära och kära. Den är ett stöd både juridiskt och emotionellt i en svår situation. Dessutom minskar den behovet av att dra in myndigheter och risken för osämja mellan anhöriga.

– Förvara fullmakten på en trygg plats och ha gärna flera exemplar. Förhoppningsvis blir den bara ett dammig dokument som aldrig behöver träda i kraft. Men det kan också vara ett av ditt livs viktigaste papper, avslutar Madeleine Åberg.

Verahill – experter på familjejuridik

SOM PREMIUM BANKING-KUND i Ålandsbanken kan du få rådgivning och hjälp från vår samarbetspartner Verahill kring allt som rör familjejuridik. Det kan till exempel innebära hjälp med att skriva framtidsfullmakt, äktenskapsförord, testamente eller samboavtal.

Kontakta din rådgivare på Ålandsbanken så förmedlar hen dig till en av Verahills jurister. Besök gärna alandsbanken.se och verahill.se för mer information.

ÄR DU PRIVATE BANKING-KUND, kontakta din rådgivare så får du hjälp.

Gryning vid horisonten

Under inledningen på hösten såg vi en tydlig förändring av riskaptiten och breda aktieindex i såväl USA som Europa tappade mark. Det har varit en ränteuppgång som satt press på investerare.

TEXT NIKLAS WELLFELT

VI NÄRMAR OSS SLUTET av en period av räntehöjningar, som pågått sedan inledningen på 2022. Då levde världen fortfarande i en nollräntemiljö präglad av extraordinärt låga, och på flera håll negativa, räntor. Sedan dess har tiderna snabbt förändrats. Ingen etablerad prognosmakare hade då i sina prognoser mejslat in hur högt inflationen skulle stiga och med vilken kraft

centralbankerna sedermera responderade.

Ur det perspektivet har världsekonomin klarat detta stresstest betydligt bättre än befarat. Men nu är vi nära räntetoppen. USA ligger först i konjunkturcykeln bland de industrialiserade västländerna. Samtidigt är det världens största och viktigaste ekonomi. Inte konstigt att utvecklingen där slår an tonen i finansiella marknader världen över. Konjunkturdata i USA har överraskat positivt under året vilket bidragit till en tydlig

uppgång i obligationsräntor. Amerikanska tioåriga obligationsräntor har under hösten handlats på de högsta nivåerna på 15 år, sedan före finanskrisen 2008.

MÖJLIG MJUKLANDNING I USA OCH EUROPA

Förhoppningar om en mjuklandning av den amerikanska ekonomin har ökat, men överdrivet stark statistik riskerar att provocera fram ytterligare penningpolitisk åtstramning, vilket har pressat upp

FOTO: ISTOCK/PABRADO/PHOTO

”Att räntorna sannolikt är färdighöjda bidrar till de ljusare utsikterna.”

takten, förhoppningsvis, fortsätter att dämpas kommer sannolikt marknads fokus att flytta från inflation och centralbankspolitik, till att i stället söka ledtrådar vad gäller konjunktur och efterfrågan 2024.

Lägre inflation, stabila räntor och en fortsatt stark arbetsmarknad borgar för stigande reala disponibelinkomster och en väsentligt gynnsammare situation för hushållen nästa år. Privatkonsumtion summerar till nära 70 procent av amerikansk BNP, varför hushållens efterfrågan sannolikt kommer att vara en viktig motor för tillväxten 2024. Vi tycker oss se ett tilltagande gryningsljus vid horisonten. Att räntorna sannolikt är färdighöjda bidrar till de ljusare utsikterna.

NIKLAS WELLFELT
Chefsstrateg på
Ålandsbankens Fondbolag

obligationsräntor. Det var därför en viktig signal att den amerikanska centralbanken (Fed) lämnade styrräntan oförändrad vid sitt septemberråd. Att Fed avstod ytterligare räntehöjning, efter 1,5 år av kraftfull penningpolitisk åtstramning, indikerar att räntetoppen sannolikt är nära.

Trots tuffa räntehöjningar menar Fed att den amerikanska ekonomin visar solid tillväxt. Arbetsmarknaden har svalnat något, men fortsätter att vara stark. Men Fed understryker också att inflationen fortfarande är för hög. Centralbanken har justerat upp BNP-prognosen för kommande år. Däremot lämnas prognosen för inflationen i princip oförändrad, vilket tyder på att Fed räknar med att kunna ”mjuklanda” ekonomin.

Den europeiska centralbanken (ECB) höjde något överraskande räntan i mitten av september. Vi tolkar det dock som en mjuk, eller som det brukar skrivas i marknaden, duvaktig höjning. Detta understryks av att ECB säger att styrräntan har nått en nivå som kommer att ge ett väsentligt bidrag till att inflationen återgår till målet. Centralbanken har inte stängt dörren helt för nya höjningar och marknaden fortsätter att

prisa in en viss sannolikhet för ytterligare uppjustering av styrräntan. Vår bedömning är dock att detta var den sista höjningen från ECB. Nästa steg blir sannolikt en sänkning, kanske mot slutet av nästa år.

ÅTERHÅLLSAM RÄNTEPROGNOS

Den svenska Riksbanken annonserade sent i september en räntehöjning, vilken också kan ha varit den sista. Riksbankens prognos för räntebanan, som var något mer återhållen än väntat, indikerar att direktionen räknar med att det är mindre än 50 procent sannolikhet för ytterligare höjning. Det kan med andra ord väl vara så att det är färdighöjt. Inkommande statistik kommer att vara avgörande för räntepolitiken inför nästa räntemöte i november.

Liksom tidigare är Riksbankens bedömning att penningpolitiken behöver vara åtstramande under en längre period för att inflationen ska falla tillbaka och varaktigt stabiliseras nära målet på 2 procent. Banken indikerar att styrräntan successivt sänks med start först under andra halvåret 2025.

LÄTTNAD FÖR HUSHÅLLEN 2024

I takt med att den globala prisökning-

”Trots tuffa räntehöjningar menar Fed att den amerikanska ekonomin visar solid tillväxt. Arbetsmarknaden har svalnat något, men fortsätter att vara stark.”

MUSIK

VÄLSPELADE VARIATIONER

DEN ISLÄNDSKE PIANISTEN

Víkingur Ólafsson ger sig på Bachs erkänt svårspelade Goldbergvariationer i en ny inspelning för Deutsche Grammophon. Musikkritikerna är imponerade över Ólafssons virtuositet och han har fått stående ovationer i en pågående turné med över 80 konserter planerade runt om i världen.

LITTERATUR

KRYPTOKUNGENS HÅRDA FALL

MICHAEL LEWIS, FÖRFATTARE till titlar som *Moneyball* och *The Big Short*, började 2021 närgånget följa kryptobörsen FTX:s excentriska grundare och vd Sam Bankman-Fried. Lewis anade inte att FTX bara ett år senare skulle vara bankrutt och att 8 miljarder dollar av kundernas tillgångar gått upp i rök. Bankman-Fried riskerar nu ett långt fängelsestraff. Läs om hans uppgång och fall i *Going Infinite: The Rise and Fall of a New Tycoon*.

RESA

GRÖN SKIDÅKNING I ALPERNA

GLACIÄRERNA I ALPERNA SMÄLTER i hastig takt och Europas skidorter ställer om för att säkra sin framtid. Saas-Fee i Schweiz satsar nu på att bli en koldioxidneutral skidort. Bilar är förbjudna inne i byn, skidbussarna har nollutsläpp och all el till byn och liftar produceras av lokal vattenkraft. Skidåkningen sker på hög höjd och är snösäker. Bonus: det var här videon till popbandet Whams hitlåt *Last Christmas* spelades in.

FOTO: ISTOCK/STEPHANE_JAQUEMET

TEKNIK

LYXIG INSTANT-KAMERA

DET ANRIKA TYSKA KAMERAMÄRKET

Leica ligger högt upp på fotoentusiasternas önskelista. Priset brukar avskräcka, men nu lanseras Leica Sofort 2, en hybridkamera som både fungerar som digital- och polaroidkamera med möjlighet att printa bilder på fotopapper direkt ur kamerahuset. För modesta 4 500 kronor kan du stoltsera med det ikoniska röda märket på kamerans framsida. Lanseras november 2023.

FOTO: ISTOCK/UPITET

WOW-FAKTOR

BARA I VEGAS

HÖGRE ÄN BIG BEN och bredare än två Jumbojets. The Sphere kallas byggnaden som blivit det senaste landmärket i Las Vegas. Den sfäriska byggnaden är täckt med LED-ljus som kan få hela ytan

att lysa upp och se ut som allt ifrån en jordglob till ett mänskligt öga. Även inomhus är väggarna täckta med LED, vilket skapar shower utöver det vanliga. The Sphere invigdes i september då rockbandet U2 spelade för 17 000 sittande gäster med en spektakulär visuell show. Vår svenska stolthet Avicii Arena får se sig omkörd.

HOTELL

LUMMIGT JAPANDI-HOTELL

JAPANDI KALLAS DESIGNTRENDEn att mixa japansk med skandinavisk estetik. Det bästa stället att uppleva japandi just nu är kanske på nyöppnade Trunk Hotel Yoyogi Park i Tokyo. Hotellet ligger strax intill den lummiga och fridfulla Yoyogi-parken och har en rofylld infinity-pool för dig som vill slappna av mitt i den hektiska storstaden.

DRYCK

VINTRIG COCKTAIL

DEN KLASSISKA ITALIENSKA

ginbase-rade cocktailen Negroni med sin bitterhet brukar ibland beskrivas med termer som "acquired taste". Lite av en älska-eller-hata-dryck med andra ord. Stockholms Bränneri har lanserat Winter Negroni, en alkoholfri version att avnjuta när hösten går mot vinter.

DRAMA

FINANSKRIS ÄR BÄST PÅ FILM

The Big Short nominerades till fem Oscars och vann för bästa manus.

Lärorikt, spännande och till och med kul. Många filmer har skildrat händelserna kring finanskrisen 2008, här är de som kanske lyckats allra bäst.

1. MARGIN CALL (2011)

Av många ansedd vara den bästa "Wall Street-filmen" någonsin. Utspelar sig precis i inledningen av finanskrisen. En ung analytiker på en amerikansk investmentbank kommer över information som visar att företaget och dess anställda står på gränsen till undergång. Vi följer ett gastkramande dygn av desperata beslut och extrema metoder när nyckelpelarna försöker rädda sig från katastrofen.

2. INSIDE JOB (2010)

Dokumentärfilmaren Charles Fergusons djupdyker i mekanismerna bakom finanskrisen. Matt Damons röst guidar oss genom ett nät av korruption och egenintressen inom finansbranschen, politiken och den akademiska världen och visar dess katastrofala konsekvenser. Filmen vann en Oscar för bästa dokumentärfilm 2011.

3. THE BIG SHORT (2015)

Adam McCays underhållande dramakomedi om fyra opportunisterna som förutspår hur de så kallade subprimelånen riskerar spräcka bostadsbubblan och samtidigt ser en möjlighet att tjäna pengar på den kommande kraschen. Tempot är högt, tonen uppskruvad och kul trots det dystra ämnet. Nominerades till hela fem Oscars och vann för bästa manus baserat på förlaga.

POPEKONOMI

TAYLOR SWIFT-EFFEKTEN

ÖVER 2 MILJARDER DOLLAR beräknas artisten Taylor Swifts pågående världsturné generera i biljettförsäljning. Inte nog med det, konsertfilmen från turnén spelade in 130 miljoner dollar bara under premiärhelgen. Popstjärnans framfart har nu fått ekonomer att mynta begreppet Swiftonomics. Konserterna lyfter nämligen städernas och hela regioners ekonomier när fans spenderar stora summor på hotell, resor, mat och dryck.

Enda stoppet i Norden under turnén blir i Stockholm med tre konserter på Friends Arena 17–19 maj 2024.

FOTO: GETTY IMAGES/AMY SUSSMAN/STAFF

ÖSTERSJÖKONTOT – FÖR ETT FRISKARE HAV

ÖSTERSJÖKONTOT ÄR ETT SPARKONTO som ger dig ränta från första kronan. Kontot har fria uttag och inga beloppsgränser eller uttagsavgifter.

Via Ålandsbankens Östersjöprojektet donerar vi årligen pengar till naturskydds- och miljöprojekt kring Östersjön. Beloppet motsvarar upp till 0,2 procent av insättningarna på Östersjökonton. Projektet finansierar startupföretag, idéer och aktiviteter vars syfte är att förbättra Östersjöns mående. Läs mer under våra banktjänster på alandsbanken.se.

VISSTE DU DET HÄR OM DITT ÖSTERSJÖKORT?

Världens första betalkort som beräknar koldioxidavtrycket på dina kortköp med hjälp av Åland Index. Följ din miljöpåverkan i Mobilbanken och få hjälp att konsumera medvetet.

KORTET ÄR HUVUDSAKLIGEN tillverkat av hållbart odlad åkermajs (85%). Råmaterialet är alltså förnybart och icke oljebaserat. Restprodukten tas tillvara genom att proteinet används till djurfoder och stärkelsen för industriellt bruk.

Jämfört med vanliga plastkort är våra kort snällare för miljön gällande både material och produktionsprocess. För att vara exakt – till höger ser du hur mycket bättre jämfört med ett vanligt plastkort.

1. Användning av icke-förnybart material: 82% bättre (7,5 g => 1,38 g/kort)
2. Total energianvändning: 26% bättre (1390 kJ => 1028 kJ/kort)
3. CO₂e-avtrycket: 66% bättre (67,0 g => 22,9 g/kort)

ÖSTERSJÖPROJEKTET

SE HIT STARTUP- ENTREPRENÖR, VISIONÄR, INNOVATÖR OCH PROJEKTLEDARE!

HAR DU EN BRA IDÉ som kan förbättra situationen i Östersjön? Berätta för oss – ansökningsomgången för Ålandsbankens Östersjöprojekt öppnar i januari 2024. För nionde året i rad delar Ålandsbanken ut upp till 550 000 euro till innovationer och idéer för att förbättra situationen i Östersjön.

KORTVETT

FOTO: ISTOCK/ANVISON

DU ANVÄNDER SÄKERHETSÅLÅTE i bilen, hjälpm när du cyklar, men hur är det med ditt betalkort? Med mycket enkla knep kan du

ytterligare öka säkerheten för ditt kort.

Logga in i Mobilbanken eller på Internetkontoret och justera ditt korts säkerhetsgränser och regionbegränsning med några få klick. Du bestämmer alltid själv hur stora köp och uttag som kan göras med ditt kort, och i vilka regioner.

Gränserna kan du självklart ändra så ofta du vill. Slå dessutom på aviseringar för kortköp – om ditt kortköp nekas får du orsaken i realtid. Dessutom får du veta om någon använder ditt kort utan lov. Enkelt, helt enkelt.

P.S. Glömt bort kortets PIN-kod? Den ser du i Mobilbanken och på Internetkontoret.

VILKEN AV VÅRA RÄNTEFONDER PASSAR DINA BEHOV?

Räntefonder har åter blivit ett intressant investeringsalternativ. Med lägre risk än ett aktiesparande kan de vara en viktig del av en diversifierad portfölj. Varje investerarens placeringshorisont, sparbehov och riskaptit varierar – något som också återspeglas i Ålandsbankens fondutbud.

ÅLANDSBANKEN EURO BOND – BÄST I NORDEN 8 ÅR I RAD (REFINITIV LIPPER FUND AWARDS 2014–2021)

En medellång räntefond som placerar i europeiska räntebärande värdepapper enligt en "bond picking"-strategi, det vill säga med aktiva val av obligationer. Fonden placerar både i stats- och företagsobligationer samt i penningmarknadsinstrument. Fondens placeringar har normalt en genomsnittlig duration på 2–4 år.

ÅLANDSBANKEN GREEN BOND ESG

En obligationsfond som placerar i hållbara och miljömässigt riktiga investeringar. Fonden har hållbar investering som mål i enlighet med Artikel 9 i EU:s förordning om hållbarhetsrelaterade upplysningar. Fondens mål förverkligas genom att investera främst i gröna obligationer, men även sociala obligationer och hållbar-

hetsobligationer kan vara potentiella investeringsobjekt. Fonden strävar i ett normalläge på räntemarknaden efter en genomsnittlig duration på lägst 4 år och högst 7 år.

ÅLANDSBANKEN EURO HIGH YIELD

En räntefond som placerar i euronominerade företagsobligationer inom High Yield-segmentet. Fonden placerar enligt en "bond picking"-strategi, som går ut på ett aktivt val av obligationer. Fonden strävar i ett normalläge på räntemarknaden efter att ha en genomsnittlig duration som är längre än 1 år.

FOTO: ISTOCK/ORIENTFOOTAGE

*Fonderna förvaltas av Ålandsbanken Fondbolag Ab. Publikationen är att betrakta som marknadsföringsmaterial. Syftet med denna publikation är att ge allmän produktinformation och den kan utgöra en av flera källor för ett investeringsbeslut. Ytterligare information på svenska, inklusive faktablad och fondprospekt, hittar du kostnadsfritt på Ålandsbankens webbplats www.alandsbanken.se samt på Ålandsbankens kontor. Notera att alla investeringar i fonder innebär en risk. Historisk utveckling är ingen garanti för framtida avkastning. Värdet på en fond, och den avkastning som genereras, kan både öka och minska i värde och en investerare kan förlora hela eller delar av det insatta kapitalet.

Kontakta oss

Ålandsbanken ABP

HUVUDKONTOR

Nygatan 2, Mariehamn Åland
Telefon +358 204 29 011 (växel)
alandsbanken.se

SVERIGE

Chef Magnus Johansson
Telefon 08 791 48 00
magnus.johansson@alandsbanken.se
alandsbanken.se

STOCKHOLM

Stureplan 19
Telefon 08 791 48 00

GÖTEBORG

Chef Martin Lövgren
Telefon 031 333 45 01
martin.lovgren@alandsbanken.se
Kungsportsavenyen 1

MALMÖ

Chef Jonny Björklund
Telefon 040 600 21 00
jonny.bjorklund@alandsbanken.se
Carlsgatan 3

PRIVATE BANKING

Chef Christian Lindahl
Telefon 08 791 48 97
christian.lindahl@alandsbanken.se
Stureplan 19

PREMIUM BANKING

Chef Fredrik Svennersjö
Telefon 08 791 24 01
fredrik.svennersjo@alandsbanken.se
Stureplan 19

Läs mer på:
alandsbanken.se

Hard work pays the bill

Färgglada strumpor, rengöringsmedel och regnkläder. Mikael Söderlindh ser affärsmöjligheter i vardagens nyttosaker. Men investeringen han är mest nöjd med är sin egen hälsa.

MIKAEL SÖDERLINDH

Ålder: 45 år.

Bostadsort: Djursholm

Bakgrund: Entreprenör. Grundare av Happy Socks och har även återlanserat Häxans Städprodukter. Varit med i uppstarten av bolag som Stutterheim, Knife Aid, NAKD, studsmatteparkkoncept Bounce och även producerat långfilmen Ur Spår.

Aktuell med: Öppningen av shoppingkonceptet DRMLND i Westfield Täby Centrum.

Vad är du riktigt bra på?

Att ta visioner och idéer till verklighet.

Vilken är din sämsta egenskap?

Att aldrig vilja ha tråkigt.

Vilken personlig egenskap värderar du högst hos andra?

Ärlighet och långsiktighet.

Vilken talang skulle du helst vilja ha?

Resa i tiden.

Vad är ditt motto?

Hard work pays the bill.

Vad ville du bli när du var liten?

Förstod i ung ålder att ett vanligt jobb inte var min grej.

Vem är din främsta förebild?

Företagsledare som kan navigera bolag genom svåra perioder.

Vilken egenskap uppskattar du mest i en affärsrelation?

Entusiasm och glädje.

Hur kopplar du av?

Långt löppass.

Vad hatar du allra mest?

Trångsynthet och skvaller.

Vad är du mest rädd för?

Att bli vuxen.

Vad är det lyxigaste du unnar dig?

Pizza varannan söndag.

Vad anser du vara den mest överskattade dygden?

Den som väntar på något gott ...

Alldeles för otålig. Saker ska hända nu.

Vad går på repeat på din spellista?

Klassisk musik för att försöka skapa fokus.

Podd, film, tv-serie eller bok du vill tipsa om?

The Hermetica, ännu inte riktigt fått grepp om den. En utmaning att verkligen förstå.

”Jag känner ofta stor lycka på flygplan, antingen är jag på väg någonstans eller så är jag på väg hem.”

Vem tar du med dig till en öde ö?

Mina barn och vi kommer aldrig tillbaka.

Vilken är din bästa investering?

I min hälsa.

Vilka ord eller fraser överanvänder du?

Plockat upp ”sho”, så det överanvänder jag just nu ...

Vilket råd skulle du vilja ge till ditt 20-åriga jag?

Att resan är viktigare än målet.

Vad eller vem är den största kärleken i ditt liv?

Kärleken till mina barn och den relation vi har.

När och var är du lyckligast?

Jag känner ofta stor lycka på flygplan, antingen är jag på väg någonstans eller så är jag på väg hem. Lycka är att vara på väg mellan olika platser.

Vad är du mest stolt över?

Hur jag har lyckats komma vidare och det jag lärt mig efter utmaningar och svåra perioder.

Om du var tvungen att arbeta, men inte behöver pengarna, vilket jobb skulle du välja då?

Hantverkare och snickra galna hus.

Plånboken hemma? Inga problem.

Lägg till dina kort i en digital plånbok och betala smidigt med din telefon eller smartklocka istället. Alla Ålandsbankens kort kan kopplas till Apple Pay, Google Pay och Garmin Pay.

Ett smidigt och säkert sätt att betala, helt enkelt.

- ✓ Snabbt och smidigt
- ✓ Enkelt att ansluta
- ✓ Säkert

Läs mer på
alandsbanken.se/digitala-planbocker

Vi går vår egen väg

ÅLANDSBANKEN

Är det din idé som kommer att rädda Östersjön?

Vi söker dig som har en idé som kan förbättra Östersjöns mående. Ansökningsomgången till Ålandsbankens Östersjöprojekt öppnar **2024.01.01**. Vi delar ut upp till **550 000 euro** till innovationer och idéer för att förbättra Östersjöns tillstånd. Hittills har vi donerat **4 400 000 euro** till miljön.

Läs mer på ostersjoprojektet.fi

Vi går vår egen väg

ÅLANDSBANKEN